

Raadsvoorstel

Onderwerp	GEWIJZIGD Raadsvoorstel Afval- en grondstoffenbeleidsplan 2021 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!
Zaakid	0637520012
Versie	1.6
Auteur	D.G. Kluyver d.g.kluyver@zoetermeer.nl 06 – 22.52.23.87
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	Quentin, A.
Portefeuillehouder	Wethouder Groeneveld
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	12 oktober 2020 (vanwege de planning voor de uitvoering van het nieuwe beleid)
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	<ul style="list-style-type: none">- Perspectiefnota 2020- Begroting 2020-2023- Projectopdracht 'Stimuleren afvalscheiding'
Samenvatting	<p>Zoetermeer staat, net als vele andere gemeenten, voor de opgave de hoeveelheid restafval terug te dringen. Grote hoeveelheden restafval zorgen voor een grote milieubelasting en voor een nadelig effect op de afvalstoffenheffing. Het terugdringen van de hoeveelheid restafval door afvalpreventie en het stimuleren van afvalscheiding is dan ook noodzakelijk wil de hoogte van de afvalstoffenheffing voor huishoudens in de toekomst ook beheersbaar blijven.</p> <p>In het traject 'Ombuigen en Vernieuwen' zijn voorstellen gedaan voor de afvalinzameling. Op het gebied van de inzamelstructuur betreft het een frequentieverlaging van het legen van de restafvalcontainer naar één keer per vier weken én de invoering van PBD-inzameling (Plastic, Blik en Drinkpakken) bij en nabij huis. Het ophaalschema komt er dan per vier weken als volgt uit te zien: GFT-PBD-GFT-Restafval. Daarnaast stopt Zoetermeer met het gratis inzamelen van grofvuil aan huis en bij kringlooporganisaties. Vanaf 1 januari 2023 wijzigt de afrekenmethodiek van de afvalstoffenheffing en gaat Zoetermeer daarmee over op gedifferentieerde tarieven.</p> <p>De invoering van deze maatregelen vraagt een gedragsverandering van inwoners. Er wordt een communicatiebureau ingeschakeld om ervoor te zorgen dat inwoners geïnformeerd en gemotiveerd worden om op de nieuwe manier het afval aan te bieden. Het bureau heeft veel ervaring met gedragsverandering en begeleidt ook in andere gemeenten veranderingen in de afvalinzameling. Ook worden er tijdelijk afvalcoaches ingeschakeld om inwoners concreet te informeren.</p>

	De voorstellen, opgenomen in de Begroting 2020-2023 en nu uitgewerkt in het afval- en grondstoffenbeleidsplan Zoetermeer 2021 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!', dragen bij aan het terugdringen van het begrotingstekort. Naast een milieueffect is er dus ook een financieel voordeel door de afvalinzameling anders te organiseren.
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afval- en grondstoffenbeleidsplan Zoetermeer 2021. 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!' 2. Eindverslag samenspraak afvalbeleid 2021 3. Peiling Afvalbeleidsplan 2020 4. Begrotingswijziging 5. Financiën

Raadsbesluit 0637520012

Afval- en grondstoffenbeleidsplan Zoetermeer 2020 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!'

Besluit

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juli 2020

Besluit

1. Het afvalbeleidsplan 'Zoetermeer, meer bewust' in te trekken.
2. De landelijke ambitie van 100 kilo restafval per persoon per jaar na te streven en daarbij de tussendoelstelling voor 2023 vast te stellen op gemiddeld maximaal 160 kilo fijn restafval per jaar per persoon.
3. Het afval- en grondstoffen beleidsplan 2021, 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!' (Bijlage 1) vast te stellen met daarin de volgende maatregelen:
 1. Met ingang van 1 maart 2021 stoppen met de gratis inzameling van grofvuil aan huis, met daarbij:
 - a) Huishoudens die gebruik maken van een Zoetermeerpas per jaar een eenmalige korting van € 32,- te geven voor het maken van één grofvuilafspraak.
 2. Met ingang van 1 maart van 2021 stoppen met de inzameling van grofvuil bij kringlooporganisaties;
 3. Het (bij)plaatsen van ondergrondse PBD(Plastic, Blik, Drinkpakken)-containers en het waar mogelijk ombouwen van ondergrondse restafvalcontainers naar PBD-containers;
 4. De PBD-container (PBD) in te voeren voor huishoudens die al gebruik maken van een restafval- en GFT (Groente,Fruit,Tuinafval)-container en deze één keer per vier weken te legen;
 5. Een verlaging van de inzamelfrequentie invoeren van restafvalcontainers naar één keer per vier weken;
 6. Gedifferentieerde tarieven voor gebruik van de restafvalcontainer invoeren per 1-1-2023;
 7. De kwijtscheldingsregeling voor de afvalstoffenheffing met ingang van 1-1-2023 aanpassen naar een model waarbij het vaste deel van de heffing volledig wordt kwijtgescholden en het variabele deel gemaximeerd wordt op één vuilniszak restafval per week of één aanbieding van de restafvalcontainer per vier weken.
4. Met ingang van 01-03-2021 de Verordening afvalstoffenheffing aan te passen met daarin de volgende wijziging:
 1. in artikel 10 betreffende de kwijtschelding is de mogelijkheid tot eenmalige kwijtschelding van € 32,- per huishouden op vertoon van een geldige Zoetermeerpas geregeld.
 2. het in behandeling nemen van een verzoek om grof huishoudelijk afval en grof tuinafval aan huis in te zamelen kost € 42,-.
5. Bijgevoegd eindverslag samenspraak afvalbeleid 2021 (bijlage 2) vast te stellen;
6. Een investeringsbudget voor het aanschaffen van PBD-containers, het (bij)plaatsen van ondergrondse PBD-containers, de aanschaf van afvalpassen, ICT-aanpassingen en de aanpassing aan de voertuigen van € 2.588.000,- beschikbaar te stellen.
7. De invoeringskosten voor de uitvoering van het afvalbeleidsplan van € 1.105.000,- beschikbaar te stellen verdeeld over de jaren 2021 tot en met 2024 en te dekken uit de voorziening afvalstoffenheffing
8. De kapitaallasten van € 85.000,- per jaar voor de ICT aanpassingen ten laste te brengen van het begrotingsaldo.
9.
 1. Op programma 3 de volgende budgetten beschikbaar te stellen:
 - de uit dit voorstel voortvloeiende lasten van afschrijving en rente van € 184.000,-.
 - de exploitatielasten van € 113.000,- in 2021 tot € 397.000,- in 2024 en verder.

- de besparing in de begroting te ramen van € 286.000,- in 2021 tot € 1.120.000,- in 2024 en verder.
 - 2. De inkomstenraming voor de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing vanaf 2021 te verlagen met het saldo van de lasten en besparingen zoals genoemd in 8.1 (in 2021 € 173.000,- tot en met € 723.000,- in 2024 en verder).
10. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging (bijlage 4) vast te stellen.

Over beslispunt 10 geen referendum mogelijk te maken omdat dit een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 14 december 2020

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Het verminderen van de hoeveelheid restafval is een opgave die iedere gemeente in Nederland kent. Het voorkomen van restafval en het stimuleren van afvalscheiding moeten verspilling van grondstoffen tegengaan en CO₂-uitstoot verminderen. Met 217¹ kilo fijn restafval per jaar per persoon in 2018 scoort de gemeente Zoetermeer slecht. Het gemiddelde voor vergelijkbare gemeenten ligt voor dat jaar op 165 kilo restafval per persoon per jaar.

Aangezien restafval, in tegenstelling tot de recyclebare afvalstromen het meest kostbaar is om te verwerken, en verdere kostenstijgingen vrijwel zeker zijn, heeft het terugdringen van de hoeveelheid restafval niet alleen een milieuvoordeel maar is het financieel ook aantrekkelijk.

In het traject 'Ombuigen en Vernieuwen' is een aantal voorstellen gedaan voor de afvalinzameling. Deze voorstellen², die opgenomen zijn in de Begroting 2020 - 2023, dragen bij aan het terugdringen van het begrotingstekort. Voorliggend voorstel voorziet in het vastleggen van deze maatregelen in het Afval- en grondstoffenbeleidsplan Zoetermeer 2021. 'Afvalscheiden. Ik haal er alles uit!' en wordt aangemerkt als het afvalbeleidsplan 2021.

Beoogd effect

Zoetermeer kent in 2023 een nieuwe inzamelstructuur met het volgende resultaat:

De inwoner van Zoetermeer biedt per jaar gemiddeld nog maar 160 kilo fijn restafval per persoon aan in plaats van 217¹ kilo.

Het streven hierbij is dat de afvalstoffenheffing met € 1 miljoen is gedaald ten opzichte van 2019. De afvalstoffenheffing wordt mede bepaald door de kosten die gemaakt worden voor het verwerken van het afval, de afvalstoffenbelasting en door inkomsten voor grondstoffen. Deze kosten variëren. Een stijging van de afvalstoffenheffing door dergelijke externe invloeden wordt hierbij buiten beschouwing gelaten.

Het streven van een daling van de afvalstoffenheffing met € 1 miljoen is daarnaast ook gebaseerd op een verwachte daling van de hoeveelheid restafval, welke vrijwel geheel afhankelijk is van menselijk gedrag en daarmee dus gebaseerd op aannames.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Onderstaand overzicht onderbouwt kort de achtergrond van de voorgelegde besluiten. Voor verdere detaillering wordt verwezen naar het Afvalbeleidsplan 2021.

Argumenten

1.1 Er is geen einddatum aan beleidsplan 'Zoetermeer, meer bewust' gekoppeld.

Door het intrekken van het huidige beleidsplan wordt voorkomen dat meerdere beleidsplannen naast elkaar bestaan.

¹ Volgens Benchmark Huishoudelijk afval 2018. De Benchmark voor 2019 is nog niet beschikbaar.

² Voorstellen 1 tot en met 6 uit besluitpunt 3 van dit raadsvoorstel

2.1 Reductie van de hoeveelheid restafval, door preventie, het stimuleren van hergebruik en van afvalscheiding, draagt bij aan een beter milieu.

Minder restafval (door preventie, hergebruik en afvalscheiding) betekent minder materiaal dat verbrand wordt. Dat leidt tot minder uitstoot van schadelijke stoffen. Hergebruik en afvalscheiding zorgen er tevens voor dat er minder nieuwe grondstoffen nodig zijn om producten van te maken.

2.2 Reductie van de hoeveelheid restafval heeft een positief effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

De Zoetermeerse afvalinzameling heeft te maken met stijgende kosten. De kosten voor het verwerken van de diverse afvalstromen stijgen, het Rijk heeft een verbrandingsbelasting ingesteld en de opbrengsten voor waardevolle afvalstromen nemen af. Wanneer de totale hoeveelheid afval - en met name restafval - niet wordt teruggedrongen, zijn verdere kostenstijgingen onvermijdelijk.

2.3 160 kilo fijn restafval in 2023 is een realistische doelstelling.

In tegenstelling tot de landelijke [VANG-Doelstelling](#), wordt voorgesteld de doelstelling vast te stellen op 160 kilo restafval per persoon per jaar en niet op 100 kilo. Dit is gebaseerd op pilots met een PBD-container en een frequentieverlaging van de restafvalinzameling, die in 2016 en 2017 zijn gehouden.

3.1.1 Het stoppen met het gratis inzamelen van grofvuil aan huis draagt bij aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval.

Grofvuil aan huis wordt niet gescheiden opgehaald -met uitzondering met elektrische apparaten, ferro en non-ferro³- en kan daardoor niet gerecycled worden. Dit in tegenstelling tot grofvuil dat inwoners naar het Zelfbrengdepot brengen. Naar verwachting kan 20% meer van het grof huishoudelijk afval gescheiden worden wanneer gestopt wordt met de gratis grofvuilafspraken.

3.1.2 Inwoners die geen mogelijkheden hebben om zelf hun grofvuil naar het Zelfbrengdepot te brengen kunnen een betaalafpraak maken.

De mogelijkheid blijft namelijk bestaan om tegen betaling van € 42,- per 2 m³ grofvuil een afspraak te maken. De afspraak vindt dan plaats binnen vijf werkdagen. Dit tarief is gelijk aan het tarief voor de huidige spoedafpraak en dezelfde aanbiedregels zijn van kracht.

Ter vergelijking hieronder een tabel met de grofvuiltarieven in omliggende gemeenten:

Gemeente	Kosten per 2 m³
Alphen aan de rijn	€ 34,80
Bodegraven	€ 75
Delft	Gratis
Gouda	€ 80
Lansingerland	€ 25
Pijnacker	€ 30
Wassenaar	€ 41,38

³ Ferrometalen zijn die materialen (doorgaans [legeringen](#)) waarbij [ijzer](#) het voornaamste bestanddeel vormt. Een non-ferrometaal is een metaal dat geen ijzer bevat of waarin de legeringen ijzer niet als hoofdbestanddeel hebben (bijvoorbeeld koper, lood, aluminium, zink, brons en messing)

3.1.3 Het betalen voor een grofvuilafpraak voor huishoudens met een minimuminkomen is een grote belasting.

Uit de resultaten van het samenspraaktraject blijkt dat dit een grote zorg is voor deze doelgroep. Door huishoudens die een Zoetermeerpas hebben, een korting van € 32,- aan te bieden voor één afspraak per jaar wordt deze doelgroep tegemoetgekomen. Deze afspraak gaat dan € 10,- kosten.

3.2.1 Het is de gemeente Zoetermeer niet toegestaan grofvuil bij Kringlooporganisaties op te halen.

De omgevingsdienst Haaglanden (ODH) kenmerkt het afval van kringlooporganisaties als 'bedrijfsafval'. Het Zelfbrengdepot van de gemeente Zoetermeer heeft geen vergunning voor het innemen van bedrijfsmatig afval. Het is de gemeente Zoetermeer daarom niet toegestaan grofvuil van kringlooporganisaties in te nemen.

3.2.2. De gratis inzameling van grofvuil bij Kringlooporganisaties vormt een lekstroom bij invoering van gedifferentieerde tarieven op restafval.

De wijze waarop kringlooporganisaties nu van hun grofvuil af kunnen komen, maakt het huishoudens gemakkelijk kosteloos van hun (grof) restafval af te komen door het te dumpen bij de het grofvuil inzamelpunt voor Kringlooporganisaties of bij de organisaties aan te bieden.

3.3.1/ De invoering van PBD-containers en extra ondergrondse containers voor PBD draagt bij aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval.

Inwoners brengen PBD-afval weg naar de milieu-eilanden. Restafval wordt aan huis opgehaald. De dienstverlening op restafval is dus hoger dan die op PBD. Door de service op de inzameling van PBD te verhogen (woningen met een restafval container krijgen daarnaast ook een PBD-container en op meer plekken in de gemeente ondergrondse PBD-containers) is het makkelijker om afval te scheiden. Dit moet mensen stimuleren meer PBD te scheiden.

3.5.1 De afname van de hoeveelheid restafval maakt het mogelijk de frequentie van de inzameling van de restafvalcontainers te verlagen naar een keer vier weken.

Door PBD apart aan huis in te zamelen en door de extra ondergrondse containers voor PBD, neemt het volume restafval sterk af. De restafvalcontainer kan daarom minder vaak geleegd worden. Het minder vaak ophalen van het restafval maakt het ook qua logistiek mogelijk kostenneutraal het PBD aan huis op te halen. Het ophaalschema komt er dan per vier weken als volgt uit te zien: GFT-PBD-GFT-Restafval. De ervaring met een pilot in De Leyens gaf aan dat dit geen problemen oplevert. De bewoners waren positief.

3.5.2 Het minder vaak ophalen van restafval stimuleert het beter scheiden van het restafval. Momenteel kunnen huishoudens, die gebruik maken van containers voor restafval en GFT, om de week een container aanbieden. Door dit te verlagen naar één keer per vier weken is er fysiek minder ruimte om restafval weg te gooien. In combinatie met de introductie van de PBD-container zorgt dit voor een prikkel en ook een mogelijkheid om het huishoudelijk afval beter te scheiden.

Een [proefproject](#) met een dergelijke inzameling heeft aangetoond dat het haalbaar is de inzamelfrequentie te verlagen.

3.6.1 Het invoeren van een prijsprikkel (gedifferentieerde tarieven) draagt bij aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval.

De prijsprikkel ontstaat door de afvalstoffenheffing op te splitsen in twee delen: een vast deel dat bestaat uit een tarief voor een één-, twee-, en meerpersoonshuishouden en een variabel deel. De hoogte van dit variabele deel is afhankelijk van hoe vaak de restafvalcontainer

aangeboden wordt om te laten legen of hoe vaak er een vuilniszak met restafval in de ondergrondse container wordt gegooid. Hoe vol de zak of container zit heeft geen effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Alleen minder vaak aanbieden van restafval leidt tot lagere kosten. Deze variabele heffing geldt alleen op restafval. Het aanbieden van ander afval blijft gratis. Het bepalen van de hoogte van het vaste en variabele tarief voor 2023 gebeurt met het vaststellen van de “Verordening afvalstoffenheffing 2023” in december 2022.

3.6.2 *De voorgestelde inzamel- en betaalsystematiek boekt de beste resultaten op het gebied van reductie restafval bij vergelijkbare gemeenten⁴.*

Uit de Benchmark 2018⁵ blijkt dat een combinatie van de invoering van gedifferentieerde tarieven en een frequentie verlaging op de inzameling van restafval tot de beste resultaten leidt. Zowel qua kosten voor het afvalbeheer als voor de reductie van restafval. Alleen gemeenten met gedifferentieerde tarieven halen de landelijke doelstelling van 100 kilo restafval per persoon per jaar.

3.7.1. *Het aanpassen van de [kwijtscheldingsregeling](#) stimuleert ook de huishoudens die hiervan gebruik maken om aan afvalscheiding te doen.*

Door de kwijtscheldingsregeling te maximeren op één zak restafval per week ontstaat gelijkheid met huishoudens waarvan de afvalstoffenheffing niet wordt kwijtgescholden. Zij worden namelijk ook door middel van de gedifferentieerde tarieven geprikkeld afvalscheiding toe te passen. Eén vuilniszak restafval per week is daarbij een rechtvaardige hoeveelheid aangezien dit qua hoeveelheid gelijk aan de ruimte waarover een regulier huishouden met een restafvalcontainer beschikt bij een vierwekelijkse lediging van de restafvalcontainer.

4.1 *Het kunnen aanbieden van een korting moet worden verwerkt in de Verordening afvalstoffenheffing 2021 om uitvoering te kunnen geven aan besluitpunt 3.1.sub a.*

De aanpassing ziet er als volgt uit.

WAS	WORDT
Deze bepaling ontbrak.	2. Bij de invordering van het tarief van artikel 2 is eenmalige kwijtschelding per jaar van € 32,00 mogelijk per huishouden op vertoon van een geldige Zoetermeerpas.

4.2 *Het stoppen met het gratis ophalen van grofvuil aan huis moet worden verwerkt in de Verordening afvalstoffenheffing 2021 om uitvoering te kunnen geven aan besluitpunt 3.1.*

De vastgestelde ophaaldagen waarbij er geen kosten in rekening worden gebracht komen te vervallen. Op verzoek kan tegen betaling van € 42 alsnog het grofvuil aan huis worden opgehaald. De kostprijs van het ophalen van grofvuil is aanmerkelijk hoger. Inwoners worden gestimuleerd zoveel mogelijk zelf het grofvuil naar het Zelfbrengdepot te brengen. Behalve kostenbesparing levert dit ook een betere afvalscheiding op.

De aanpassing ziet er als volgt uit:

WAS	WORDT
Artikel 2 Inzamelen van grof huishoudelijk afval en grof tuinafval aan huis Onverminderd het bepaalde in artikel 1 van deze tarieventabel bedraagt de belasting voor het in behandeling nemen van een verzoek om buiten	Artikel 2 Inzamelen van grof huishoudelijk afval en grof tuinafval aan huis Onverminderd het bepaalde in artikel 1 van deze tarieventabel bedraagt de belasting voor het in behandeling nemen van een verzoek om buiten de vastgestelde ophaaldagen grof huishoudelijk

⁴ Gemeenten die aan de benchmark hebben deelgenomen waarbij het hoogbouwpercentage tussen de 30% en 49% ligt. (Klasse B)

⁵ blz. 7 van het Afval- en grondstoffen beleidsplan 2020

de vastgestelde ophaaldagen grof huishoudelijk afval en/ of grof tuinafval in te zamelen € 42,00, voor de eerste 2m ³ van deze soorten afval.	afval en/ of grof tuinafval in te zamelen € 42,00, voor de eerste 2m ³ van deze soorten afval.
--	---

4.3 De datum van inwerkingtreding en de citeertitel moeten worden aangepast.

De aanpassing ziet er als volgt uit:

WAS	WORDT
<p>Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel</p> <p>1. De 'Verordening afvalstoffenheffing 2019' van 17 december 2018 wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.</p> <p>2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de vierde dag na die van de bekendmaking.</p> <p>3. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2020.</p> <p>4. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening afvalstoffenheffing 2020.</p>	<p>Artikel 11 Inwerkingtreding en citeertitel</p> <p>1. De 'Verordening afvalstoffenheffing 2020' van 16 december 2019 wordt ingetrokken met ingang van de in het derde lid genoemde datum van ingang van de heffing, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.</p> <p>2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de vierde dag na die van de bekendmaking.</p> <p>3. De datum van ingang van de heffing is 1 maart 2021.</p> <p>4. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening afvalstoffenheffing 2021.</p>

5.1 Het vaststellen van het eindverslag samenspraak is noodzakelijk om de samenspraak af te kunnen sluiten.

De Samenspraakverordening bepaalt in artikel 5 lid 1 dat samenspraak wordt afgesloten met het opstellen van een eindverslag samenspraak.

Kanttekeningen

3.1.1 *Het wegbrengen van grofvuil is niet voor alle inwoners van Zoetermeer mogelijk.*

Daarom blijft de mogelijkheid bestaan het grofvuil tegen betaling op te laten halen. Naar aanleiding van het de uitkomsten van samenspraaktraject onderzoek het college daarnaast de mogelijkheid een bakfiets of aanhanger gratis beschikbaar te stellen.

3.1.2 *Stoppen met het gratis inzamelen van grofvuil aan huis zorgt voor extra drukte op het Zelfbrengdepot.*

Er wordt een stijging van 145.000 naar 155.000 bezoeken aan het Zelfbrengdepot per jaar verwacht. Om in deze nieuwe situatie dezelfde service te kunnen bieden worden, na instemming van de Ondernemingsraad de openingstijden van het Zelfbrengdepot verruimd. Het bepalen van de extra openingstijden gebeurt op basis van de uitkomsten van het samenspraaktraject, afstemming met de medewerkers die werkzaam zijn op het Zelfbrengdepot en een evaluatie van het recent ingevoerde afsprakensysteem bij het Zelfbrengdepot.

3.2.1 *Kringlooporganisaties kunnen nadelige effecten van de maatregelen ondervinden.*

Doordat de kosten voor het afvoeren en verwerken van dit grofvuil niet meer uit de afvalstoffenheffing worden gefinancierd, moeten de kringlooporganisaties dit voor hun rekening nemen. Deze kosten komen in mindering op de bedragen die zij doneren aan goede doelen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de kwaliteit en kwantiteit van de aangeboden goederen verandert. Met de kringlooporganisaties wordt het gesprek aangegaan om de overlast tot een

minimum te beperken en waar mogelijk gezamenlijk op te trekken om grofvuil- en kringloopstromen in goede banen te leiden.

3.3.1 een pilot met ondergrondse containers voor PBD-afval in Oosterheem had niet de gewenste effecten.

In Oosterheem is een aantal jaren geleden een pilot gedaan waaruit naar voren is gekomen dat het niet goed werkt als het PBD-afval en het restafval op verschillende inzamelpunten ingeleverd moet worden. Hier is van geleerd. Bij de uitvoering zullen daarom extra containers worden bijgeplaatst, zodat er steeds een container is voor restafval, PBD en GFT-afval. Alle huishoudens krijgen voorafgaand aan elke nieuwe maatregel een brief met specifieke informatie over de nieuwe maatregel. Over elke maatregel worden ook persberichten verstuurd en komen berichten in het Stadsnieuws. Daarnaast start begin 2021 de campagne 'Ik haal er alles uit'. Met die campagne informeert de gemeente inwoners gedurende twee jaar over het nieuwe beleid en motiveert de gemeente inwoners om hun afval steeds beter te scheiden.

3.4.1 Niet alle huishoudens willen een derde afvalcontainer.

Uit een proefproject bleek 7% geen derde container te willen ontvangen. Huishoudens die geen PBD-container willen mogen de PBD-container weigeren en het PBD naar een milieu-eiland brengen.

3.4.2. Er zijn alternatieven voor de PBD-container

Er zijn ook gemeenten die PBD inzamelen met behulp van gratis beschikbaar gestelde zakken die tijdens de aanbieddag aan een lantaarnpaal gehangen kunnen worden. Dit systeem bespaart de aanschaf van de PBD-containers. Het nadeel van deze methode is dat dit zwerfafval tijdens de aanbieddag in de hand werkt. Ook trekt het (tussen de aanbiedmomenten) opslaan van deze zakken op eigen terrein ongedierte aan.

3.5.1. Er zijn huishoudens die mogelijk niet genoeg hebben aan een vierwekelijks inzameling van restafval.

Gezinnen met kinderen in de wegwerpluiers, huishoudens met extra medisch afval en huishoudens die niet aan afvalscheiding doen zijn voorbeelden hiervan. In die gevallen, kan tegen betaling een extra lediging of extra restafvalcontainer worden aangevraagd. Voor huishoudens die vanwege een medische situatie meer afval hebben, wordt een maatwerkregeling toegepast voor zowel het kunnen aanbieden van afval als voor het betalen voor het restafval.

Daarnaast onderzoekt het college de mogelijkheden tot het opstarten van een separate luierinzameling. Het gescheiden inzamelen van luiers zorgt ervoor dat deze omvangrijke afvalstroom gerecycled kan worden en heeft daarmee een positief effect op het terugdringen van de hoeveelheid restafval.

3.6.1. De verwachting bestaat dat het dumpen van afval toeneemt.

Inwoners die verkeerd handelen uit onwetendheid moeten begeleid worden. Personen die moedwillig regels overtreden dienen hiermee geconfronteerd te worden en moeten betalen voor de kosten. Om dit te bereiken worden naast de huidige milieu-inspecteurs drie afvalcoaches aangesteld voor een periode van twee jaar. Deze coaches adviseren, stimuleren en begeleiden inwoners bij de komende veranderingen. Dit sluit ook aan bij de motie van de raad om het illegaal dumpen van afval aan te pakken.

3.6.2 Nascheiding⁶ is een klantvriendelijkere oplossing.

Doordat de huishoudens het PBD niet gescheiden hoeven weg te gooien kost het bijdragen aan recycling hen minder moeite dan het geval is bij bronscheiding. De overige afvalstromen

⁶ Bij nascheiding wordt (in tegenstelling tot bronscheiding) PBD in een fabriek door een machine van het restafval gescheiden. Bij Bronscheiding dient het afval thuis gescheiden te worden.

kunnen bij nascheiding echter niet worden gerecycled. De kwaliteit van het Plastic van nagescheiden afval is ook aanzienlijk minder dan bij bronscheiding. Nascheiding draagt ook niet bij aan het milieubewustzijn van mensen.

3.6.3 *Het gevaar van de Diftarparadox bestaat.*

Met gedifferentieerde tarieven is een deel van de inkomsten uit de afvalstoffen afhankelijk van de hoeveelheid restafval die wordt weggegooid. Als de prikkel zo effectief is dat er minder restafval wordt aangeboden dan verwacht dalen de variabele inkomsten. Dat kan zelfs zo ver zijn dat de inkomsten de inzamel- en verwerkingskosten niet langer dekken en de afvalstoffenheffing verhoogd moet worden. Door ervoor te zorgen dat het vaste deel van de afvalstoffenheffing voldoende is om een groot deel van de kosten te dekken kan deze paradox tegengegaan worden. Het vaste deel van de afvalstoffenheffing is dan relatief hoog. De tarieven voor het aanbieden van restafval zijn laag. De tarieven voor de afvalinzameling worden middels de "Verordening afvalstoffenheffing 2023" in december 2022 vastgesteld.

3.6.4 *Het invoeren van gedifferentieerde tarieven benadeelt inwoners die actief zwerfafval opruimen.*

Vrijwilligers die zwerfafval opruimen verzamelen dit afval meestal in de eigen restafvalcontainer. Met de invoering van gedifferentieerde tarieven kan dit voor een hogere afvalstoffenheffing zorgen. Dit probleem wordt opgelost door de afvoer van het ingezamelde zwerfvuil door de wijk-aanemers te laten verzorgen, die overigens ook verantwoordelijk zijn voor het opruimen van het zwerfafval.

Financiën

a. Investerings en invoeringskosten

Voor de invoering van alle genoemde maatregelen zijn investeringen en invoeringskosten noodzakelijk.

Deze kosten zijn weergegeven in onderstaande tabel:

bedragen x € 1.000

Investerings en invoeringskosten Deelproject	Investerings				Invoeringskosten					Totaal
	2021	2022	2023	sub-totaal	2021	2022	2023	2024	sub-totaal	
1 Uitzetten en omdekselen minicontainers	835			835	324				324	1.159
2 ombouwen en uitbreiden ondergrondse PBD-containers		1.004		1.004	46	102			148	1.152
3 Aanschaf en verspreiden nieuwe afvalpassen		309		309						309
4 Aanpassen huisvuilwagens	40			40						40
5 Afvalcoaches					74	146	73		293	293
6 Projectmanagement					59	47	33	8	147	147
7 Communicatietraject					21	102	41	29	193	193
8 ICT aanpassingen	200	200		400						400
Totaal	1.075	1.513	-	2.588	524	397	147	37	1.105	3.693

De invoeringskosten van totaal € 1.105.000 worden gedekt uit de voorziening afvalstoffenheffing. De overige investeringen van totaal € 2.588.000 leiden tot hogere rente en afschrijvingslasten in de begroting. Een toelichting op de investeringen en invoeringskosten per deelproject is opgenomen in bijlage 5, onderdeel a.

In de genoemde investeringen is ook een investering in de ICT van € 400.000 opgenomen. Deze kosten mogen niet direct worden toegerekend aan de afvalinzameling waardoor de kapitaallasten van € 85.000, die hieruit voortvloeien ten laste van het begrotingssaldo komen.

b. Noodzakelijke exploitatielasten en besparingen.

De uitvoering van de genoemde maatregelen veroorzaken naast exploitatielasten vele besparingen in de exploitatie en dan met name in de verwerkingskosten. De lasten bedragen

structureel € 397.000 en de besparingen worden ingeschat op € 1.120.000. Per saldo is de besparing € 723.000, waarmee de afvalstoffenheffing omlaag gaat.

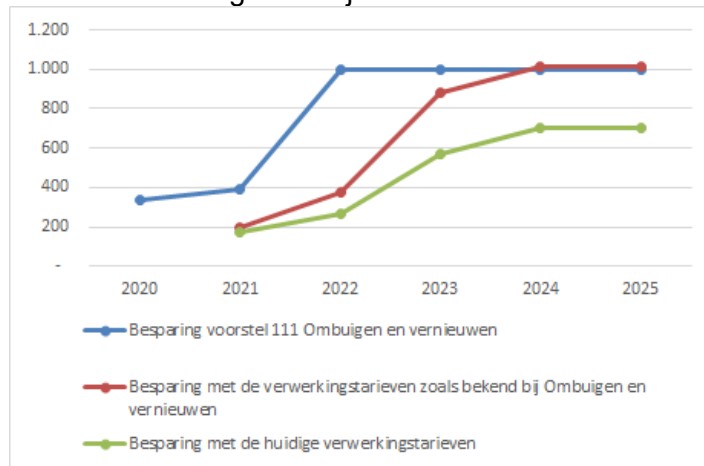
De noodzakelijke exploitatielasten en de ingeschatte besparingen worden in detail toegelicht in bijlage 5, onderdeel b.

c. Marktontwikkelingen

Vanwege marktontwikkelingen zijn het afgelopen jaar de verwerkingskosten van verschillende afvalstromen flink gestegen. Daarnaast zijn de vergoedingen voor de waardevolle afvalstromen omlaag gegaan. Bij het indienen van het voorstel van 'Ombuigen en Vernieuwen' is bij de berekening van de besparing van de verwerkingskosten rekening gehouden met de toen geldende tarieven. Het gevolg hiervan is dat de besparing wel in de hoeveelheden wordt gehaald, maar in de kosten niet.

Door de marktontwikkelingen is nu de verwachting dat de afvalstoffenheffing in 2024 met € 723.000 omlaag kan. Dat is € 308.000 minder dan verwacht bij het voorstel van 'Ombuigen en Vernieuwen'.

In onderstaande grafiek zijn de verschillen in de invloed op de exploitatie in beeld gebracht.

De blauwe lijn geeft de oorspronkelijke inschatting weer bij het maken van het voorstel van "ombuigen en vernieuwen".

De rode lijn geeft weer hoe de besparingen er uitzien op basis van het voorliggende voorstel tegen de tarieven die golden bij het voorstel ombuigen en vernieuwen.

De groene lijn laat de besparingen in de verwerkingskosten zien op basis van het voorliggende voorstel tegen de actuele tarieven van de verwerkingskosten.

De verdiepende uitwerking is te vinden in bijlage 5, onderdeel c.

OZB

Bij 'Ombuigen en Vernieuwen' is het voorstel aangenomen om van de verlaging van de afvalstoffenheffing twee-derde deel te benutten voor het verhogen van de opbrengst OZB van woningen. De stijgende verwerkingstarieven worden hierbij buiten beschouwing gelaten, omdat deze zich ook hadden voorgedaan zonder de invoering van deze maatregelen.

Risico's

De berekening van de te behalen besparing op de verwerkingskosten is gebaseerd op een verwachte daling van de hoeveelheid (rest)afval. Hoeveel afval er daadwerkelijk verminderd wordt is afhankelijk van menselijk gedrag. Daardoor blijft ook dit een schatting.

De afvalscheiding kan tegen vallen (de 160 kilogram wordt niet gehaald)

datum print: donderdag 26 november 2020

Het nieuwe afvalbeleid voert Zoetermeer in om de afvalscheiding te verbeteren. Dit levert milieu- en financieel voordeel op. Als de afvalscheiding tegenvalt, vallen die voordelen weg en zijn de investeringen in extra ondergrondse containers en PBD-minicontainers al gedaan. Dit zal dan vertaald moeten worden naar andere tarieven voor de afvalstoffenheffing. Zoetermeer communiceert regelmatig over de afvalscheiding en geeft aan of het de goede kant op gaat. Zoetermeer geeft scheidingstips, zorgt dat de voorzieningen om afval aan te bieden op orde zijn en zorgt voor persoonlijke aanspreekpunten als er vragen zijn over het scheiden van afval. De gemeente voert ook controles uit zodat er ongevraagd maar uiteraard wel vrijblijvend advies gegeven kan worden.

Het effect op de exploitatie wordt verwerkt in de tarieven voor de afvalstoffenheffing. De vaststelling van de tarieven gebeurt ieder jaar in december bij het vaststellen van de “Verordening afvalstoffenheffing”.

De druk op de afvalmarkt is groot, bij nieuwe aanbestedingen kunnen de verwerkingskosten stijgen. Daarnaast is er een risico dat het Rijk de afvalstoffenbelasting op restafval in de komende jaren verder verhoogt. Ook de vergoedingen voor waardevolle afvalstromen staan onder druk, en kunnen hierdoor verder afnemen dan in de berekeningen rekening mee gehouden is.

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Samenspraak en Communicatie

Samenspraak

In het [samenspraakvoorstel ‘Stimuleren afvalscheiding’](#) is een toelichting gegeven op hoe de afgelopen jaren inwoners betrokken zijn bij het ontwikkelen van de diverse maatregelen (extra PBD-container en frequentieverlaging inzameling restafvalcontainer). Daarnaast zijn in 2019 en begin 2020 de inwoners geconsulteerd over de nadere invulling van het afvalbeleid en zijn gesprekken gevoerd met gemeenten en inzamelaars die reeds ervaring hebben opgedaan met dergelijke maatregelen. Ook zijn gesprekken gevoerd met de lokale Goede doelen Kringlooporganisaties. Het eindverslag van de samenspraak en de resultaten van de bewonerspeiling treft u aan in bijlage 2 en bijlage 3. Op het gebied van het stoppen met het gratis inzamelen van grofvuil en de openingstijden van het Zelfbrengdepot heeft de samenspraak geleid tot aanpassingen van het voorgenomen beleid. Uit de samenspraak komt ook naar voren dat Zoetermeerders aangeven al veel aan afvalscheiding te doen. Men verwacht een beperkte invloed van de invoering van gedifferentieerde tarieven. Voorts zijn er zorgen geuit over het risico van afvaldumping als gevolg van het nieuwe afvalinzamelbeleid. De resultaten van de enquête worden ook gebruikt voor het aanscherpen van het communicatie- en handavingsbeleid.

Separaat van dit samenspraaktraject, heeft er ook een samenspraaktraject plaats gevonden voor de aanpassing van de afvalstoffenverordening. Deze aanpassing is noodzakelijk om de wijzigingen voortkomend uit het nieuwe afvalbeleid door te voeren. De belangrijkste aanpassing in de afvalstoffenverordening is de verlaging van de inzamelfrequentie van de restafvalcontainer. De raad is los van dit voorstel hierover geïnformeerd.

Communicatie

Het afvalbeleidsplan betreft grotendeels aanpassingen in de inzamel- en afrekenmethodiek. Deze maatregelen moeten een reductie van de hoeveelheid restafval bewerkstelligen. De daadwerkelijke reductie wordt echter alleen bereikt als de inwoners van Zoetermeer hun gedrag gaan aanpassen. Er wordt daarom een gedragsbeïnvloedingscampagne ontwikkeld om afvalscheiding onder Zoetermeerders te verbeteren. Alle inwoners van Zoetermeer worden geïnformeerd.

datum print: donderdag 26 november 2020

In deze campagne onderscheiden we twee doelgroepen, die elk eigen weerstanden en motieven hebben: bewoners van de laagbouw, die een extra PBD-container krijgen plus een nieuwe ophaalschema per 4 weken: GFT-PBD-GFT-Restafval en bewoners van de hoogbouw, die hun afval naar (nieuwe) ondergrondse containers moeten brengen.

Weerstanden en motieven verschillen daarnaast altijd per persoon. Op basis van de Citisens-analyse die eerder in Zoetermeer is uitgevoerd wordt de boodschap voor verschillende soorten inwoners opgesteld.

Om een heldere boodschap te kunnen zenden wordt er gewerkt met één overkoepelend concept/beeldmerk. Daarmee wordt voor herkenbaarheid gezorgd. Eén kernboodschap, één kleur en één beeldmerk. Het verstrekken van informatie over alle veranderingen gaat via verschillende kanalen plaatsvinden. Op de speciaal te ontwikkelen campagnewebsite kunnen mensen terecht voor informatie en bij elke invoering van een nieuwe maatregel worden brieven naar alle huishoudens verstuurd.

Daarnaast worden socialmedia, het stadsnieuws, de pers en online advertising gebruikt om de inwoners te bereiken. Ook worden afvalcoaches ingezet dat zijn Zoetermeesters die als ambassadeur fungeren. In de stad worden driehoeksborden ingezet, wordt er regelmatig green grafity¹ geplaatst bij ondergrondse containers en worden onder ander de huisvuilwagens bestickerd.

Ook wordt er een 'Ik haal alles eruit dag' georganiseerd en er wordt een wedstrijd uitgeschreven onder inwoners van Zoetermeer. Ten slotte wordt samengewerkt met diverse Kringlooporganisaties om de communicatie over wijzigingen op het gebied van grofvuil eenduidig te zenden.

Duurzaamheid

De in de besluitenlijst genoemde maatregelen dragen bij aan de reductie van restafval en het stimuleren van afvalscheiding. Dit zorgt voor een afname van de CO₂-uitstoot en verspilling van grondstoffen. Het geeft daarmee niet alleen invulling aan de duurzaamheidsambities die de raad, het Rijk, Europa en de VN hebben vastgesteld in de Sustainable Development Goals / Global Goals, maar ook aan doelstelling 3.1 'Bevorderen duurzame ontwikkeling van het Zoetermeerse collegeprogramma.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

De inzameling van huishoudelijk afval is een kerntaak van de gemeente. Iedere inwoner heeft dagelijks afval. Het moet dan ook voor iedereen mogelijk zijn gebruik te maken van de middelen die de gemeente hiervoor beschikbaar stelt. Daar waar de standaard middelen niet toereikend zijn wordt maatwerk toegepast.

Rapportage en evaluatie

Middels de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd over de resultaten op het gebied van afvalreductie, -scheiding, klanttevredenheid en de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Planning

	2020	2020	2021	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2022	2023	2023	2023	2023
We halen eruit wat erin zit!	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Stoppen gratis ophalen grofvuil aan huis en bij kringlooporganisaties	V	V	I											
PBD Ondergrondse containers			V	V	V	V	I	I						
PBD Mini containers (1x 4 weken)			V	V	I	I								
Verlaging frequentie minicontainers Restafval naar 1x4 weken			V	V	I	I								
Gedifferentieerde tarieven									V	V	I	I	I	I

V = voorbereiding

I = invoering